

[Arbejdsministeren]

Nu har jeg ikke finansloven ved hånden, og jeg har ikke lært den udenad, men der er jo faktisk på finansloven afsat midler til særforanstaltninger, og fru Lilli Gyldenkilde nævnte et tal fra en af de poster, som ikke bliver anvendt i 1986. Det, lovgivningsinitiativerne bl.a. skal have til formål, er, at vi ikke kommer i en tilsvarende situation i 1987, altså at de midler, der er sat af til det på finansloven, ikke kan anvendes, fordi vi har nogle snærende bånd. Når vi så den 17. december, eller hvornår det nu er, skal stemme om finanslovsforslaget, kan vi se på det samlede beløb, der er afsat til særforanstaltninger. Der har regeringen måske en anden holdning end SF, men det, jeg vil bidrage til, er at få fjernet de snærende bånd mellem de forskellige konti på finansloven, sådan at vi ikke står i samme situation i 1987, som vi har stået i i 1986.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 36:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedrede muligheder for ledige til at fuldføre en uddannelse.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 6/11 86).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Det tema, vi skal diskutere nu, minder jo i sit indhold meget om det, vi har diskuteret

under de sidste to sager på dagsordenen, og jeg vil derfor begrænse mine bemærkninger; det håber jeg ikke at forslagsstillerne har noget imod.

I diskussionen om mulighederne for at uddanne sig, mens man er arbejdsløs, som vi synes er noget godt og positivt, altså en nyskabelse, som vi er glade for er blevet indført, er der én ting, jeg gerne vil fremhæve, og det er, at ledige, som har et begrænset skolegrundlag, allerede nu tidligt i deres ledighedsperiode og forud for, at de skal have arbejdstilbud, kan få suppleret deres grundlæggende skolekundskaber. Hvis de bliver ledige igen efter et arbejdstilbud – og det er jo heldigvis stadig væk kun ca. 50 pct. af dem, der bliver det; de andre 50 pct. kommer faktisk i beskæftigelse, og det er jo det, det drejer sig om – kan de på det tidspunkt supplere den uddannelse, de har fået tidligt i deres ledighedsforløb, med en egentlig erhvervsrettet uddannelse baseret på uddannelsesydselsordningen. Den enkelte ledige har altså mulighed for med passende god rådgivning fra forskellige instanser at få tilrettelagt et uddannelses- og erhvervsforløb, som kan give et ret godt supplement til den manglende uddannelse, vedkommende er kommet ud på arbejdsmarkedet med.

Jeg havde oprindeligt tænkt mig også at sige noget om de ufaglærte kvinder i denne sammenhæng og om de forsøg, der skal gøres noget ved, men det er jo blevet sagt under behandlingen af de tidligere forslag, og derfor vil jeg nøjes med at understrege, at det i forbindelse med loven om uddannelsesydselse og iværksætterydelse er aftalt, at der skal gennemføres undersøgelser af ordningen. De undersøgelser er i gang for øjeblikket; der kommer en undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet, én fra det private konsulentfirma T. Bak-Jensen og én fra Arbejdsdirektoratet. Der kommer altså en stor, samlet offentlig undersøgelse, og på toppen af det har LO, FTF og AC sagt, at de sandelig også vil lave deres undersøgelser. Jeg har forstået, at fagbevægelsen forventer at være klar med sin undersøgelse omkring årsskiftet.

Den tidsplan, vi arbejder med, går ud på, at undersøgelserne er klar omkring den 1. februar, og derfor vil jeg anbefale som den mest seriøse behandling af hele dette område, at vi afventer resultatet af de store undersøgelser, som er sat i gang, med henblik på

[Arbejdsministeren]

at finde ud af, om der er behov for nogle tilpasninger, nogle justeringer af lovgivningen, idet vi alle sammen er enige om, at den del, der drejer sig om uddannelsesydelse og iværksætterydelse, uanset om man vurderer det som fiasko, succes eller neutralt i dag, i hvert fald er en positiv nyskabelse. Lad os så, når undersøgelserne foreligger, se fordomsfrit på, om der er behov for justeringer af denne positive nyskabelse.

På den baggrund må jeg altså afvise SFs forslag.

Kaj Poulsen (S):

Vi har jo stort set tidligere været igennem principperne i dette forslag. Jeg tror, at det, der menes med forslaget, er, at ledige skal kunne tage et uddannelsestilbud uden fortabelse af retten til jobtilbud, og at det er derfor, at punkt 1 er delt op i et punkt 1 og et punkt 1 a. Det er vi naturligvis principielt enige i, men vi er ikke enige i – og det regner vi med er en teknisk fejl – at der står »på arbejdsløshedsdagpenge«; det er formentlig en uddannelsesydelse, man tænker på, men det er småting.

Vi har den opfattelse, at de ledige skal have ret til på et tidligere tidspunkt at gå ind i en uddannelse på uddannelsesydelse, og at det ikke skal medføre fortabelse af retten til senere jobtilbud. Hvis det er det, der menes med forslaget, er vi altså ikke så dybtgående uenige i det.

Derfor kan jeg også stort set, hvad det øvrige angår, henvise til det, jeg sagde under behandlingen af VS' forslag; dog vil jeg sige, at jeg synes, det er utrolig svært at gennemskue, hvad hensigten er med punkt 3 ud over, at man skal give de nyuddannede en jobmulighed som jobtræning. Men hvis der ligger i det, at nyuddannede skal have jobtræning inden for deres uddannelse, tror jeg, det bliver utrolig svært at administrere det; vi må i hvert fald prøve at se, om det overhovedet er tanker, der er til at arbejde med.

Jette Thomsen (KF):

På Venstres, Centrum-Demokraternes og Det Konservative Folkepartis vegne skal jeg fremføre nogle synspunkter om dette forslag, som jo i vid udstrækning går ud over, hvad regeringen allerede har iværksat med hensyn til uddannelsestilbud. For her siger man jo

også, at alle ledige skal have ret til at vælge mellem uddannelse og arbejdstilbud på arbejdsløshedsdagpenge; her bruger man altså også arbejdsløshedsdagpengene til uddannelse.

Jeg vil gerne spørge forslagsstillerne – de skriver jo »alle ledige« – hvornår man efter forslagsstillernes mening er ledig. Man er vel reelt ledig i første minut efter, at man er fratrådt et job. Men er man også ledig, når man er færdig med sin studentereksamen? Og kan man i så fald gå i gang med en uddannelse?

Menes der det med forslaget, tror jeg bestemt, at mange vil bringe sig selv i en ledighedssituation, og så får SU igen en svær konkurrent, hvis man virkelig skal kunne uddanne sig i op til 5 år med dagpenge, men det menes der nok heller ikke.

Punkt 3, hvorefter alle nyuddannede ledige sikres jobtræningspladser, betyder reelt, at man vil beordre erhvervslivet til at skaffe jobtræningspladser – ganske vist med tilskud. Men den tror jeg ikke går; jeg tror helt bestemt, det vil gå ud over mange andre, som er i job.

Det sidste punkt har været til debat nogle gange allerede i dette Ting, og mon ikke det er ved at gå op for forslagsstillerne, at vi vil vente og se resultaterne af de undersøgelser, som arbejdsministeren lige har omtalt; så får vi sikkert lejlighed til at drøfte det igen. Der er ikke nogen grund til at forhaste sig, da ingen jo går på nedsatte dagpenge før i 1988.

Jeg må afvise forslaget.

Estrup (RV):

Det fremgik allerede af det, jeg sagde under behandlingen af beslutningsforslag nr. B 22, at vi heller ikke ville kunne stemme for SFs forslag på dette område.

Det ligger selvfølgelig allerede i, at vi får en revision af hele lovgivningen på området til foråret, og at vi ønsker at få den vurdering af, hvordan loven om uddannelsestilbud og iværksætterydelse faktisk har virket, før vi går ind i en drøftelse af det.

Men derudover gælder der for SFs forslag nogle af de samme indvendinger, som gjaldt for VS', nemlig at det rokker ved nogle grundpiller i arbejdsløshedsforsikringen.

For det første kan man sige, at det er lidt overraskende, når SF selv i bemærkningerne erkender, at regeringen og et flertal i Folke-

[Estrup]

tinget har gennemført ganske vidtgående uddannelser af mulighederne for at tage uddannelse i arbejdsløshedsperioder, at man så ikke i højere grad tager højde for det i dette forslag. Det er den ene indvending, jeg har mod forslaget. Faktisk er arbejdsformidlingen i dag i stand til at tilrettelægge længerevarende uddannelsesforløb og råder de ledige til at starte med at tage de generelle dele af et uddannelsesforløb, inden de måtte gå hen og blive langtidsledige.

Men derudover er der de mere principielle spørgsmål i arbejdsløshedsforsikringen. Hvorfor er der bl.a. i forslaget lagt en sådan vægt på arbejdstilbudet, hvis det egentlig er uddannelse, man ønsker? Der lægges megen vægt på, at man skal have valgfrihed, men det, som vel egentlig ligger bag, er nogle overvejelser om 26-ugers reglen og spørgsmålet om retten til at beholde dagpenge.

Derfor synes jeg egentlig, det havde været mere ønskeligt, om SF havde klargjort sine intentioner med hensyn til arbejdsløshedsforsikringen. Ønsker man vidtgående ændringer i arbejdsløshedsforsikringen og i det grundlag, der foreligger for den, eller ønsker man det ikke? Det var sådan set ret klart i VS-forslaget. Man ønskede vidtgående ændringer. Jeg synes ikke, det står klart i dette forslag.

Men generelt gælder det altså om forslaget, at vi ønsker at overveje disse spørgsmål og foretage de nødvendige ændringer af arbejdstilbuds- og uddannelsesstilbudsordningen, når vi har den undersøgelse, som vi alle ved kommer til foråret.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne begynde med at understrege, at mit parti bestemt er positivt over for, at ledige får mulighed for at efter- og videreuddanne sig, og at vi også giver de ledige mulighed for at bevare deres understøttelse, mens de videre- og efteruddanner sig. Derom har vi vedtaget en lovgivning, og så må vi undersøge, om den fungerer så hensigtsmæssigt som muligt. Når vi er i den fase, at vi hurtigt skal i gang med en undersøgelse af det eksisterende, mener vi, at det eneste rimelige er at se, hvad denne undersøgelse bringer, og derefter overveje, hvilke ændringer af det bestående vi eventuelt skal foretage. Rækkefølgen må være: undersøgelse og så beslutning om, hvad vi skal gøre, ikke at

gennemføre nyskabelser, når man er i gang med en undersøgelse af det bestående. Det finder vi ikke rimeligt, og derfor kan vi ikke medvirke til det foreliggende forslag.

Dohrmann (FP):

Med henvisning til det, jeg sagde vedrørende beslutningsforslag nr. B 22, skal jeg også afvise det foreliggende forslag.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

VS er meget enig i forslagens hensigt, som er at give arbejdsløse en reel uddannelsesmulighed. Vi har nogle spørgsmål i forhold til forslaget om jobtræningspladser, dvs. 9 måneders arbejde til overenskomstmæssig løn betalt af staten. Det er lidt uklart, om det er det samme som at indføre nogle flere arbejdstilbud. Hvis man med nyuddannede mener dem, der har været i uddannelsesstilbud, kunne man have skrevet det. Eller mener SF, at alle nyuddannede, som bliver arbejdsløse, skal have sådan et tilbud? Det vil være det samme som at rykke arbejdstilbudet frem. Eller tænker SF på en helt ny type arbejdstilbud? Det vil vi meget gerne have opklaret, og vi beder fru Lilli Gyldenkilde præcisere, hvad det er, SF tænker på.

I øvrigt synes vi, det er vigtigt, at man laver reglerne så ubureaukratiske som muligt, og at man ophæver alle restriktioner vedrørende uddannelse for arbejdsløse, sådan som vi allerede har diskuteret det. Jeg mener selv, at vores forslag med hensyn til den døde periode måske er bedre, men vi vil det samme som SF, det er 100 pct. sikkert; vi formulerer det bare forskelligt.

Både under hr. Estrups og hr. Kofod-Svendsens kommentarer vedrørende undersøgelsen af lovgrundlaget for uddannelsesydelser anede jeg en tilslutning til, at de nødvendige ændringer bliver gennemført.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke Socialdemokratiet og VS for, som man vel kan udtrykke det, at de ikke er dybtgående uenige; det er vist det mest positive, der kan siges om det.

I øvrigt er jeg enig med arbejdsministeren i, at vi efter at have drøftet disse spørgsmål hele formiddagen ikke kan få nogen lang debat om dette forslag, når det kommer til sidst, for tingene er sagt. Mange af de ting,

[Lilli Gyldenkilde]

jeg sagde om VS' forslag om forsøgsuddannelser for kvinder, er selvfølgelig noget, jeg har arbejdet med i forbindelse med dette forslag, hvilket også delvis fremgår af bemærkningerne.

Jeg vil gerne sige til dem, der har haft lidt svært ved at forstå, hvad det er, vi har lavet her, at det er nyt, at man laver et forslag, der egentlig bør omhandle alle ledige, men da vi ved, der ikke er flertal for det, skriver vi de langtidsledige i et punkt 1 a, der også hører til punkt 1.

Vi er nødt til at give udtryk for vores principper i disse spørgsmål, og det er det, vi har prøvet at gøre på den måde, vi har ridset det op. Det medfører så også, som hr. Kaj Poulsen var inde på, den tekniske detalje, at det selvfølgelig bliver på uddannelsesydselsen det skal køre, hvis det kun kommer til at omhandle de langtidsledige, men det er jo teknik, og det kan vi få vores embedsmandsapparat til at ordne for os, hvis vi kunne nå til enighed.

En anden baggrund for forslaget er, at det har knebet med at forstå problemet, ikke mindst fra Socialdemokratiets side, og derfor er vi blevet hånet lidt, fordi det ikke er så detaljeret. Men vi nærer netop det håb, at vi kan sætte os ned og få en drøftelse af disse spørgsmål, sådan at vi kan finde frem til nogle fælles formuleringer af, hvordan det kan udmøntes i lovgivning. Man kan give nogle bud på det, men det er svært at give den endelige løsning, når vi godt ved, at det skal forhandles på plads, for vi har desværre kun 21 mandater i dette Folketing. Derfor har jeg nøjedes med at skitsere nogle hovedpunkter, efter hvilke vi mener en lovgivning skal indrettes. Det er den ene baggrund for, at vi har lavet forslaget på den måde.

Den anden er, at vi jo også ved, at der i øjeblikket foregår en masse undersøgelsesarbejde på dette område, og at der vil komme undersøgelsesrapporter om det, men for som oppositonsparti overhovedet at deltage i diskussionerne er vi næsten nødt til forlods at komme med nogle bud på, hvordan vi kunne forestille os, den lov skal se ud i hovedpunkter. Hvis den nogen sinde skal komme til at fungere, må den gældende lov laves om; det er vi alle sammen enige om, går jeg ud fra. Det er baggrunden for forslaget, ikke sjusk eller manglende trang til lyrik osv. Vi kunne godt have skrevet 7 sider, men det mente vi

ikke var nødvendigt. Vi har da også fået den debat, som er nødvendig i forhold til både dette og andre forslag.

Fru Jette Thomsen spørger, hvornår man er ledig. Det har vi ikke skrevet detaljeret, for det er noget, vi må drøfte. Jeg har svært ved uden videre at sige, hvornår man er ledig og skal have ret til at gå ind i en uddannelse. Der er mange ledige, det ved vi. Der går ca. 800.000 igennem vores A-kassesystem om året, og en masse af dem er korttidsledige. De drømmer jo ikke om at gå ind i et uddannelsesforløb af den slags, vi her taler om. Derfor er vi jo nødt til at sætte nogle grænser for, hvornår man kan gå ind i disse systemer; det er jeg enig i. Spørgsmålet er, om vi kunne nå til en fælles grænse, og derfor har vi ikke sagt, at det skal være efter en måneds eller efter to måneders ledighed.

Man kunne også forestille sig et andet kriterium, som vedrørte de pågældendes målrettedhed. Men lad os få en åben drøftelse af det i hvert fald.

Fru Jette Thomsen spørger, om f.eks. en student, der lige er færdig, kan betragtes som ledig og gå direkte over på denne ydelse og læse videre. Nej, det kan han ikke; det var jeg også inde på i forhold til VS' forslag. Vi må sammen finde frem til nogle kriterier for, hvornår man kan gå på de længerevarende uddannelser på A-kassebidrag, og hvornår det sker efter almindelig SU; det er klart nok. Men jeg må også sige til fru Jette Thomsen, at ingen kan gå lige fra studentereksamen ind på nogen af disse ordninger, for de skal have arbejdet i et halvt år, og de skal være i en A-kasse et år, før de overhovedet er A-kasseberettigede. Skulle vedkommende så komme på det, der hedder uddannelsesydelse i forhold til dette forslag, er der jo gået en årrække, hvor vedkommende faktisk har gået arbejdsløs. Så er det ikke noget med, at man kan læse videre på dette grundlag. Det tror jeg altså vi skal lade være, til vi kan få en dyberegående diskussion i arbejdsmarkedsudvalget. Diskussionerne om det foregår næsten altid i uddannelsesudvalget, men de bør også foregå i arbejdsmarkedsudvalget, for det er et af de punkter, hvor det lapper meget over hinanden.

Dernæst skal jeg sige lidt om det punkt, der hedder: »Alle nyuddannede ledige skal sikres jobtræningsplads på 9 måneder«; det er der flere der har efterlyst. Det er klart, at

[Lilli Gyldenkilde]

det handler om dem, der har gået på uddannelsesydelser; det handler ikke om alle ledige, for så ville det jo, som fru Elisabeth Bruun Olesen rigtigt er inde på, blot være en ny tilskudsordning, og inden vi fik set os om, kunne alle være på tilskud i dette land, og det er naturligvis ikke meningen med det. Det er meningen – også ud fra de borgerliges egne principper – at de langtidsledige skal uddannes i områder, hvor der kan stilles job til rådighed bagefter. Det er blot det, vi præciserer ved at sige: ja, det er vi enige i. Nu tager vi jer på ordet, og så siger vi: derfor skal de have stillet et arbejde til rådighed, og så har vi føjet til i bemærkningerne til det »for at skaffe arbejdspladser«, så er vi åbne for at se på, om det kan være med et tilskud. Det kan være med et tilskud – sådan skal den bemærkning forstås. Vi er meget åbne i disse diskussioner, for det handler for os om at få uddannet de langtidsledige og få dem i arbejde igen, for det er det, de helst vil. Vi har givet vores bud på, hvordan vi synes det skal være i hovedpunkter, for vi ved godt, vi overhovedet ikke kommer til forhandling om dette her, men så har vi i det mindste pippet med om, hvad vi synes der skal gøres for, at loven kan blive ordentlig.

Jeg mener i øvrigt det, jeg skriver i forslaget om, at den borgerlige regering har åbnet mere end tidligere for, at man kan få lov til at uddanne sig i en arbejdsløshedssituation. Den port, der er åbnet her, mener jeg altså man skal gøre høj og vid. Indtil videre har det vist sig, at vi, der ikke var særlig optimistiske med hensyn til, at disse ordninger ville blive oversvømmet af arbejdsløse, som gerne ville have uddannelse, har fået ret. Desværre er der flere uddannelsespladser, end der er langtidsledige, der søger dem i øjeblikket. Det gør de ikke af mange gode grunde, skal jeg hilse og sige, men de grunde skal jeg ikke tage op i denne forbindelse. Ingen skal dog være bange for, at nogen af disse forslag, vi har behandlet i dag, vil betyde, at de arbejdsløse vil udnytte dette system ved at gå ind i en uddannelse. De foreløbige tal for, hvor mange der er gået i uddannelse, tyder helt klart på, at der ikke vil blive nogen spekulation i disse ordninger. Hvis nu uddannelsesydelserne bliver meget høje og flotte, så kan vi senere begynde at diskutere det bl.a. i forbindelse med SU og i det hele studere på dagpengene. Dette for, at vi ville give nogle

bud på, hvordan loven skal se ud, når vi har fået alle de undersøgelser, som vi ved vi skal have foretaget. Selvfølgelig handler det også om at få afskaffet 70 pct.- og 55 pct.-satsen, men den vil jo reelt være afskaffet for alle de nyuddannede, hvis de får et arbejde i 9 måneder, for så er de inde i systemet igen.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg har bedt om en kort bemærkning, for så er vi formentlig fri for en anden runde.

Jeg kunne forstå på fru Lilli Gyldenkilde, at vi skulle diskutere forskellen mellem os, men efter at vi nu har hørt fru Lilli Gyldenkilde, kan jeg konstatere, at der faktisk ikke er stor forskel i opfattelse mellem Socialdemokratiet og SF. Efter at fru Lilli Gyldenkilde takkede for den tolkning af lovforslaget, som jeg havde givet på Socialdemokratiets vegne vedrørende punkt 1 og 1 a, og med den uddybning, som fru Lilli Gyldenkilde har gjort vedrørende stk. 3, kan jeg forstå, at man markerer blot yderligere, at man ikke skal falde ud af A-kassensystemet, fordi man har fået et jobtilbud eller uddannelsesstilbud. Det er vi enige i, så der er altså kun en begrænset uenighed mellem os. Man kan ikke direkte læse det af forslaget, men jeg synes, det er godt, vi har fået den opklaring.

Fru Jette Thomsen sluttede sin tale med at sige, at ingen ville falde på de reducerede dagpenge før 1988. Der er faldet omkring 150, og i 1987 vil samtlige personer, som har taget uddannelse, men som det ikke er lykkedes at få job, falde. Så fru Jette Thomsen skal ikke regne med, hun kan glæde sig i så lang tid som til 1988.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

[Formanden]

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.26

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 77:

Forslag til lov om ændring af lov om frikommuner.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 12/11 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Det er nu tredje gang, Folketinget skal behandle et forslag fra indenrigsministeren om at give de forskellige ministre mulighed for at tillade forsøg i frikommuner og amtskommuner.

Vi har også netop fået en redegørelse fra indenrigsministeren om hele frikommuneprojektet. Derfor har vi mulighed for at gøre foreløbig status her 1½ år efter, at den første frikommunelov blev vedtaget, i øvrigt efter et forudgående forberedelsesarbejde på mere end et halvt år i frikommunerne og i ministerierne. Projektet har derfor i dag i realiteten været på vej i 2 år. Hvor langt er vi så nået?

Ministeren oplyser, at der er godkendt eller forhåndsgodkendt 105 forsøg. Vi har desværre endnu ikke fået en oversigt over disse forsøg. Hvorfor ikke i øvrigt? Men gennemgår man den seneste oversigt pr. 1. maj, hvor der var 79 forsøg på listen, kan man se, at der slet ikke er tale om 79 forskellige forsøg. En lang række af dem laves helt ens i en række kommuner, og en anden lang række adskiller sig kun i små detaljer fra andre forsøg. Der er altså højst tale om 35 forskellige forsøg, og jeg tror endda, det er velvilligt vurderet, ud af knap 80 dengang.

Når man dertil lægger, at en del af forsøgene er meget små og af uhyre begrænset betydning for kommunerne og befolkningen, kommer man til det resultat, at der i realite-

ten højst var 20–25 forskellige forsøg af stor eller rimelig stor værdi på listen dengang. Det tal er naturligvis noget større i dag, men jeg tror ikke, det er højere end 30–35, altså 1 forsøg godt og vel pr. frikommune eller friamt.

Nu søger ministeren så 9 tilladelser til nye forsøg. Der er bestemt nogle gode imellem. Der er også meget små imellem. Det er ikke noget imponerende resultat samlet set. Derfor er det rimeligt at spørge, hvad forklaringen på det egentlig er. Vi hører stadig fra frikommunerne, at der kræves et meget stort forberedelsesarbejde, og de fleste beklager sig over, at sagerne har en utrolig tung gang igennem ministerierne, selv om der er ministerier, der er bedre end flertallet. Vi hører også stadig, at man ustandselig bliver opfordret til at ændre sine forslag, så de bedre kan accepteres af ministeriet, og vi hører stadig, at de forskellige ministre ikke vil gå til Folketinget for at skaffe hjemmel til forsøg, som regeringen er imod. De stoppes, før de kommer til Folketinget.

Der er i virkeligheden kun tilladt 1 forsøg, som strider imod regeringens principielle opfattelse, nemlig forsøget med at give de ældre et tilbud om at få deres forsømte tænder gjort i stand. Det fremhævede den tidligere indenrigsminister ustandselig, og det gør den nuværende også. Resten af de forsøg, som regeringen er afvisende over for, er kvalt eller ved at blive kvalt i ministerierne, og den påstand skal jeg gerne dokumentere i udvalgsarbejdet, hvis man ønsker det.

Vi har også set, at en hjemmel er blevet brugt på en måde, som er helt ubegribelig for os, og som ingen havde fortalt os var mulig, og som stadig forbløffer os. Ebeltoft Kommune har fået lov til at lade være med at uddanne sine hjemmehjælpere i de første 3 år efter, at de er begyndt at arbejde hos pensionisterne. Vi kan ikke begribe, at nogen som helst kan ansæ det for at være et fornuftigt forsøg at forsinke uddannelsesmulighederne for en gruppe, hvis uddannelse i forvejen er meget lille. Det er ubegribeligt, når man tænker på, at de skal hjælpe og passe de pensionister, der ikke selv kan klare sig derhjemme.

Vi har altså ikke i den sag fået de fulde oplysninger i sin tid, da det første frikommuneforslag blev vedtaget. Vi fik ingen orientering om, at en af bestemmelserne i lovforsla-